

Löj ë Thöönj Nhom 2010 – Wël ë Yëth War yiic

Ke Akuma ee Koc Victoria yemenë acë wëëric këj looi tën Löj ë Thöönj Nhom (2010). Këj cë waaric kë acë gool luoi në Akölnin 14 Pen-dhetem 2022. Në këj cï waaric anyoth lon apiath kaam yith tën nholmäu nhialic theek ku yith tën nholmäu alnj tiel.

Warej yith këne agem wël/thön juëc alnj këj cï waaric këne cië-löönj tiel tën akuötnhïim theek nhialic/yath ku thukuul, ku kuat wuöt Victoria.

Tiel

Tiel ee wënë cï raan kuöc luoi kërac erin ë këj yejkek keloj tiit ye gaanun.

Ke Löj ë Thöönj Nhom (2010) acë tiel ku luoi lööm/guëc kaa wuöc tën gaanun tëwën cen rot looi thinë yän ë cienj jäänj yiic. Këne anojic tën luoi, thukul tädä ke thinë adukään yiic.

Keya, ke Löönj acë gam bë yiith thöönj nyin tën raan ebën. Këne anojic yiith ë kocuü kecë gam nhialic/yath. Yeen ee këne nanj kuat këj cï puöl këne wëtde yiic lon tiel acië awuöc thinë këj kök yiic.

Këj cë puöl tën Nhialic/Yath theek

Tuej Akölnin 14 Pen-dhetem 2022, ke Löj ë Thöönj Nhom (Equal Opportunity Act) acë akutnhïim ë luoi nhialic ku thukuul puöl bik tiel/puc-thok looi tën raan erin ë töj ë këj luoi njek buoth kööth piny ebën:

- moc/tik
- luoi lööm/guëc
- luoi lööm/guëc gaanunic
- njec thiëk
- amidhiëëth
- njic raan.

Käk abï colë “këj yejkek cï njic” ye warej yiithic.

Këne wëtde yiic alnj töj ë këj yejkek aci njic akutnhïim ë luoi Nhialic ku thukuul aalëu bë gaanun:

- jai lthän menhabun
- copwei menhabun
- jai tën lui raan
- cop raan, tädä ke
- Tädänj luoi raan tedët looi thok peei.

Wëëric këj tën Löj ë Thöönj Nhom të Akölnin 14 Pen-dhetem 2022

Gool akölnin 14 Pen-dhetem 2022, akutnhïim ë luoi Nhialic/Yath ku thukuul akëc puöl bik tiel liio tën koc nnoj gup këj yejkek cï njic looi thinë:

- täj këj luoi
- täj alnj miith thukul.

Keya, keek alëu bïk tiel looi alonj gam Nhialic theek, thïnë kãnj wënë likic, tëna luoi tiel ee mayëm ku athönj nyin kenë löönj.

Tiel thiäk ke luoi

Akutnhïim ë luoi nhialic ku thukul acië lëu bïk raan cop, jai bïk raan cië lui tëdãnj ka looi tiel tën koclui (ku koc lëu bïk luui) erin ë tönj ë kãnj yeŋek cï njic.

Akutnhïim ë luoi nhialic ku thukuul alëu yemenë bïk tiel looi tën koclui (ku koclui lëu) bïk luui alonj gam ee nhialic cë raan gam tëdã ke luoi ku ye tënɔ:

- löönj cï looi tën gam nhialic/yath ee luoi (yen cilic, apiath tëdã keril apeï) wic ë kenë looi yic

Anyuth ë wërë

Raan wënë cë gam nhialic ku atöknjöt acë cuet wareŋ gör luoi ke raan laa bëny (Deputy CEO) ë aguierdït luoi kãnj nhialic.

Aguiërë Christian acië jai bï raan luöi erin keek aaye atöknjöt. Kënë ee rin keek acië lëu bï keek tielwei alonj njec ciëkden.

Keya, kënë acië lui ke akutnhom/aguiër bï raan dhiel luui tëna keek acië koc pieth kenë luoi.

- ke raandët acië lëu bï ciëkwic looi erin ë gam nhialicde tëdã ke luoi
- ke luoi tiel ee mayëm ku abanj luoi thïnë kãnj kökic.

Tiel thiäkë mïithabuun

Thukuul ë luoi nhialic acië lëu bïk jai gëtpiny, copwei tëdã ke luoi tiel tën mïithabuun ku mïithabuun peei erin ë tönj ë kãnj yeŋek cï njic (c.m. ke menhabun ee nhar monydë/nyandë). Thukuul alëu bïk tiel looi alonj menhabun, tëdã ke mïith peei, gam nhialic, tëdã ke loilooi. Keya, ke tiel adhil bï ya mayëm ku abanj kök töthïn ku:

- baloi keya awic löönj looi ke thukul ee doctrines, gam tëdã ke gaanun ë maany nhialic, tëdã
- ke tiel ee mayëm apeï ba luui tetök/njãäth naak thok kenë kãnj ë luoi nhialic ë nhialic ee thukul.

Tiel ee akutnhïim nhialic

Akutnhïim ë luoi nhialic alëu bïk tiel looi alonj tönj ë kãnj yeŋek cï njic thïnë kãnj kökic. Keya, anonj kënë yam wic. ke tiel adhil mayëm ku abanj töthïn në kãnj kökic. Kënë ee mset tën kãwic wënë töthïn dhiel:

- löönj ke doctrines tëdã ke gam ë nhialic, tëdã ke
- ba kedãnj mayëm looi bin luui tetök/njãäth naak tën kãnj ë luoi nhialic ë luoi nhialic.

Tiel ye koc kök

Koc kök acië lëu bïk tiel looi thïn kãnkök yiic ye Lönj ë Thöönj Nhom balui ke gam nhialic.

Kãnj cï waaric tën Lönj ë Thöönj Nhom tën Akölnin 14 Nyieth 2022

Në Akölnin 14 Nyieth 2022, kãnj waaric tën luoi kãnj cï puöl alonj nhialic luthïn ke Lönj ë Thöönj Nhom abï lui emene.

Gool akölnin kënë, tëwën gem yï mïith tëdã ke loilooi mioc ye akutnhïim ë luoi nhialic Akuma Koc Victoria abï ya tiel alonj gam nhialic ee raan. Keek abï cïn tiel alonj kãnj yeŋek cï njic kök.

Yeŋö cië lëu bī rot waar

Ciën akölnīn 14 Pen-dhetem ku 14 Nyieth 2022, akutnhīim ë luoi nhialic ku thukuul abī dhiel naŋ tiel thīnē thiäk ke:

- ruk tēdä ke kuany kōc abuun, bāny ë nhialic tēdä ke kōc ë luoi nhialic
- kuën tēdä ke piöoc kōc wīc ba ruk tēdä ke kuany ye kōc abuun, bāny ë nhialic, tēdä ke kōc ë luoi nhialic
- kuën tēdä ke kuany kōc bī luoi thiäkē kenē laa looi, tēdä ke meēt thīn, daai ayī nhialic, tēdä ke luoi.

Ba gaanun theek

Käkrac akutnhīim ë luoi nhialic ku thukuul ye liëp balak tēn Victorian Equal Opportunity and Human Rights Commission tēna keek acië lööŋ theek ke Löŋ ë Thööŋ Nhom.

Aguerluoi nhialic ku akutnhīim wēnē muk luoi eya kuer ye Löŋ ë Thööŋ Nhom anŋ luoi lööŋ ke mayēm ku aban kuēr theem nyiei tiel bī mec ape. Kēnē ee ŋic ke 'luoi pieth'. Abēr kor alŋ liëp balaak wēnē cī rot looi ke cië dīt balui ke gaanun.

Kōc muk luoi alëu bī yiic naŋ:

- akutnhīim ë kōc luöi
- akutnhīim gem ë anīn-nyuc, piöoc, kāŋ ku loilooi
- diërakök ku akutnhīim ë luoi tuk/pol

Wël/thön alŋ tēn luoi apieth täu cōkpiny thīn loiloi ku kuer ee tōthīn alŋ Victorian Equal Opportunity and Human Rights Commission website.

Wël/thön latueŋ alŋ kāŋ cē waaric tēn Löŋ ë Thööŋ Nhom ee tōthīn alŋ Victorian Equal Opportunity and Human Rights Commission website.

Na yīn aye tak yīn aci luöi tiel awuoc, wël/thön latueŋ, wēēt ku loilooi kuony alëu bē yök alŋ akutnhom ë luoi lööŋ ku Pialwëi Wut website.

Käj thiëc aluöt

Adi käj cī waaric tēn thukuul ē luoi nhialic adhil jur koc luoi wēnē ciē naŋ gam nhialic tēkic?

Yee. Tēwēn naŋ gam nhialic thōŋ ee kēnē thēer nyiēŋ piny (c.m. cilic, keril tēdā ke mayēm) abanŋ ē luoi, thukuul ē luoi nhialic alēu bī kuany koc jur wēnē naŋ gam nhialic thōŋ ke thukul.

Adi käj cē waaric luel lōn thukuul ē luoi nhialic aciē lēu bīk piöocden nhialic looi?

Yee. Lööŋ cī looi aciē yiny ee amidhiēth nyai bīk mīthken tuoc tēn thukuul ē luoi nhialic wēnē piöoc ku looi nhialic.

Ee Victoria yetök thīnē pinyhom yen naŋ kuat ē lööŋ kā?

Yee. Anōŋ lööŋ thöōŋke tōthīn Tasmania wēnē cē lac tōthīn tēn mecic apei.

Adi käj cī waaric wēnē akutnhīim ē luoi nhialic aciē lēu bīk tak yeŋa ee puöl bī ya abuna tēdā ke abun?

Yee. Ke Lōŋ ē Thöōŋ Nhom acē akutnhīim ē luoi nhialic puöl bīk takic yeŋa alēu bī kuany tēn nyīnluoi wēnē naŋic luoi nhialic tēdā ke adaai, cītmen ba ya abuna tēdā ke abun. Kēnē akēc kaan waaric ku acīn kērec ye luoi ben cōkpiny.

Adi käj cī waaric luel lōn thukuul ē luoi nhialic abī naŋ gam mīthabuun tēn akutnhīim ē luoi nhialic kōk?

Yee. ke Lōŋ ē Thöōŋ Nhom acē thukuul ē luoi nhialic puöl bīk mīthabuun wēnē naŋ gam nhialic tōk ya gam. Käŋ cī waaric tēn Lōŋ ē Thöōŋ Nhom luel lōn thukuul ē luoi nhialic alēu bīk latueŋ erot kenē gam mīthabuun tē nhialic, tēna kēnē ee mayēm ku abanŋ thīnē kākōk yiic.

Lēu bī thukuul ē luoi nhialic takic bīk ciē jur raan ē piöoc erin dupiöc/raan ē piöoc ee nhiaar rōör/nyir tēdā kē amidhiēth akēc thiak?

Yee. Thukuul ē luoi nhialic aciē lēu bīk jai nē jur raandēt wēnē lōn raan ee lööm/ŋuēcde tēdā ke ŋjēc thiäk.

Aye thukuul ē luoi nhialic gör bīk jur raan tēna gam nhialic ee raan aloi peei tēn kocui ē thukul?

Yee. Thīnē käŋ kōkic, tēwēn cī gam nhialic ee cē nyāŋ piny (c.m. kērec tēdāŋ ke mayēm) abanŋ ē luoi, thukul alēu ba ŋot tēkic bī ciē jur raandēt tēna gam nhialic ee raan aye kēnē looi peei tē kocui ē thukul.

Adi käj cī waaric tēn Lōŋ ē Thöōŋ Nhom abī luoi arakic rou cak ye pēl akutnhīim kōk, cītmen akutnhīim ē luoi lööŋ, bī kuany yeŋa bīk keek jur/luoi, tēwēn cē yiny akutnhīim ē luoi nhialic mää?

Yee. Akutnhīim ē luoi nhialic ku thukuul alēu bīk latueŋ kenē kuany yeŋa bī keek jur/luoi alōŋ gam nhialic. Kuna keek aciē lēu bīk tiel looi alōŋ käŋ wuäc cītmen lööm/ŋuēc tēdā ke ŋjēc raan. Athōŋ kenē, akutnhīim ē luoi thieth alēu bīk kuany yeŋa bī keek jur/luoi alōŋ gam thieth ee raan ku ciē alōŋ käŋ wuäc kōk.

Adi käj cī waaric luel cīk yiith lööŋ raan pinyhom temkōu?

Yee. Ke käŋ cī waaric luel cīk yiith thöōŋ tēn nhomlāu ē nhialic ke yiny tēn thōŋ kadhiē alēu bīk kek gam apiath ku nhiarke.

Adi ke kãj cĩ waaric cĩk riel yam ciak tẽn akutnhĩim ẽ luock kuum bĩ takic apaith ẽ luoi nhialic ẽ akutnhom nhialic tẽdã ke thukul?

Yee. Kuer lööj tõthĩn Australia anõj kaam wẽnẽ luk dhiel wĩc bĩ takic yerjõ kuat ẽ nhialic ee looi ye akutnhom ẽ luoi nhialic tẽdã ke thukul, lui alõj kẽnẽ ye nyuõth. Kẽnẽ ee luoi tẽn kuer lööj tõthĩn Australia ku arẽr ke luoi buõth kãj cĩ waaric tẽ lööj ye Lõj ẽ Thõõj Nhom.

Ke kãj cĩ waaric akẽc riel yam cak tẽn akutnhĩim ẽ luoi kuum/luock bi kẽnẽ 'pieth' tẽdã ke'kedãj mayẽm' nhialic. Gam nhialic tẽdã ke luoi arẽr ke kãj tiit kuer lööj Lõj ẽ Thõõj Nhom.

Yerjõ cẽ maat thĩnẽ tẽẽtic ẽ 'akutnhĩim ẽ luoi nhialic'?

Akutnhom ẽ luoi nhialic ee luel cĩmen:

- akutnhom cẽ looi tẽn luoi nhialic
- aguer wẽnẽ cẽ gõol, ciẽth, gẽl, tẽdã ke guier luoi piõõc, tẽdã ke aguer kuõnydõt wẽnẽ lui thĩnẽ cĩtmen luoi gam nhialic doctrines, kãj cĩ gam tẽdã ke löõj.

Yerjõ ẽ wẽtden 'löõj ke doctrines, kãj cĩ gam ku gaanuun ẽ nhialic'?

Ba lui alõj pẽẽl kẽnẽ, ke akutnhom ẽ luoi nhialic awĩc bĩ nyuõth lõn tiel ee gõr erin:

- nhialicden aye luel lõn keek awĩc bĩk lui thĩn kuer tõj (c.m. gẽm keek ciẽn kuerdõt)
- lui thĩnẽ kuer peei wẽnẽ ye luel lõn kãkkã aaye mayẽm apẽidõt tẽn luoi doctrines, kãj cĩ gam tẽdã ke loilooi aciẽ theekic.

Ke luoi alẽu bĩ looi alõj:

- ke kedãj looi alõj kãwĩc akutnhom ẽ luoi nhialic bẽ löõm; ku
- ekadĩ luõĩ ee kãwĩc bẽ theek ke kãj cĩ gam alõj nhialic.

Kẽnẽ ee luoi thẽem gõr. Kẽnẽ wẽtde yĩic yen aciẽ kẽnẽ yerjek tĩj ẽ luoi tiel wẽnẽ lacõk, ku tiẽj apath ẽ lõn luoi ee wĩc.

Telepun thiẽc 1300 292 153

Fax 1300 891 858

NRS Voice Relay 1300 555 727 emene quote 1300 292 153

Raan Kõc Waar Athook: 1300 152 494

Imeel: enquiries@veohrc.vic.gov.au

Twitter twitter.com/VEOHRC

Facebook facebook.com/VEOHRC

Lõkayukar: humanrights.vic.gov.au

Yuõp yok